

ipſi Deo, idēd & ſine vlla vmbra mutationis ad-
ditur, & inſeparabile, & immutabile manet.

Reſoluitur explicatio, & deſenſio.

Veruntamen hic modus dicendi & coniungit alia impoſſibilia ac repugnantia, & illis poſſitis, non poteſt adhuc poſſiſſima incommoda illa euitare. Quapropter difficultatem non ſoluit, ſed auget potius Declaro ſingula, nam in primis in vniuerſum eſt impoſſibile, quod aliqua duo abſoluta ita ſe habeant, vt vnum poſſit exiſtere alio non exiſtente, & tamen q̄ in re non diſtinguantur. Quod principium late probatum eſt ſupra tractando de diſtinctionibus rerum, & in preſenti ſtatim ſpecialiter probatur. At diuina voluntas, & hæc perfectio libera quæ illi addi dicitur, ita comparantur, q̄ voluntas diuina poteſt abſolute loquendo exiſtere, non exiſtente in reum natura tali perfectione libera, ergo nõ poteſt mente cõcipi vt in re ſint omnino idem ſine vlla diſtinctione in re. Quod declaratur in actibus liberis qui eſſe poſſent in diuina voluntate, & de facto non ſunt. Neceſſe eſt. n. voluntatem diuinã diſtingui ab illis tanquam ens à non ente, vel tanquam ens actu ab ente poſſibili: quæ diſtinctio non eſt certè confecta per intellectum, ſed in rebus ipſis concipitur. Vnde ſi illa duo conſiderentur ſecundum eſſe eſſentia, diſtinguntur maxime ex natura rei, nam voluntas habet eſſentiam actualem neceſſariam, perfectio autem libera habet eſſentiam poſſibilem, vel contingentem (late ſumpto vocabulo contingentis prout eã neceſſario opponitur) hæc autem non ſolum eſt diſtinctio, verum eſt prima diuerſitas quæ inter reales eſſentias reperiri poteſt, vt conſtat ex dictis in diſputatione 28. Tota autem hæc diuerſitas intercedit etiam inter voluntatem diuinam, & perfectio nem liberã quæ de facto illi addita eſt: hæc perfectio libera ex ſe prius natura ſua ſub eſſe poſſibili, quam actuali, & habet eſſentiam poſſibilem, quæ, quantum eſt ex ſe, potuiſſet non acta eſſe, hmo autem res euide eſt eſſentia, ſive actu exiſtat, ſive non, ergo eandẽ diſtinctionẽ retinet à quacunq; alia eſſentia, à qua ex ſe diſtinguitur in eſſe eſſentia. Eo vel maxime, q̄ neceſſe eſt eũ eſſe exiſtentia eſſe diſtinctũ à parte rei in hmo rebus, nam eſſe exiſtentia voluntatis diuine eſt eſſe per eſſentiam intrinſecè neceſſarium: eſſe autem exiſtentia illius perfectionis liberæ non eſt neceſſarium, ſed abſolute loquẽdo, potuiſſet non eſſe: ergo impoſſibile eſt quod tale eſſe ſit vnum & omnino idem in re ipſa. Sunt ergo inco poſſibilia & repugnantia illa duo, quæ ſimul cõiungit illa ſententia, ſcilicet, eſſe perfectionem liberam, realem, & quæ abſolute poſſet non eſſe, & nihilominus qn eſt, non eſſe in re diſtinctam à perfectione neceſſaria Dei, & voluntatis eius.

Iam vero facile eſt ex his elicere alterã partẽ quã propoſuimus, & deducere eadẽ vel ſimilia incommoda, quæ ex hac poſitione ſequuntur. Vnum & maximũ eſt, aliquid quod ex ſe eſt nihil, & re ipſa poſſet manere ſub nihilo, eſſe verè, formaliter, ac eſſentialiter Deũ: & e conuerſo aliquid quod nunc eſt verè, & eſſentialiter Deus, tale eſſe, q̄ abſolute loquẽdo poſſet non eſſe: hoc autem maxime pugnat cum Deo. Sequela vide-

Atur euident ex his quæ docet illa ſententia: nam ſi perfectio libera in re non diſtinguitur ab eſſentia Dei: ergo includit in ſe totam perfectiõnem diuinã eſſentia: ergo eſt eſſentialiter Deus. Itẽ quia vel illa perfectio eſt Deus, vel nõ: Si nõ eſt Deus, ſequuntur multa inconueniẽtia ſupra illata, nimirũ aliquid eſſe in Deo quod non eſt Deus, vel (quod mirabilius eſt) aliquid eſſe omnino idem cum Deo, quod tñ non ſit Deus. Item ſi non eſt Deus, nec ſubſtãtia increata crit: ergo vel erit ſubſtãtia creata, vel accidens, & nihilominus erit aliquid indiſtinctũ a Deo: quæ oĩa, & ſimilia, ſunt abſurda, & repugnantia. Si autẽ illa perfectio libera, eſt verè Deus: ergo eſt eſſentialiter Deus, quia nõ eſt Deus per participationem, ſed verus Deus, nulla autẽ res pot eſſe verus Deus participatiõne, aut acciẽtialiter: ergo neceſſe eſt vt ſit eſſentialiter Deus. Probatur iã falſitas conſequentis, nam cũ Deus ſit ens per ſe neceſſariũ, & hoc ſit maximè propriũ eius, & in quo primariõ diſtinguitur à quolibet alio ente, impoſſibile eſt q̄ aliquod ens liberum, ſit eſſentialiter Deus.

B Et declaratur hoc ex quadã recepta doctrina Sanctorum & Theologorum omnium, qui docent proceſſiones diuinas ad intra, eſſe voluntariẽs ſunt, non tamen poſſe eſſe liberæ propria libertate indiſſerentiẽ, quã quilibet perſona procedens, eſt verus Deus, cui repugnat indiſſerentia ad eſſendum & nõ eſſendum, quia de ratione eius eſt intrinſeca neceſſitas eſſendi. Vnde hæretici Ariani, vt docent Filium eſſe creaturam, aſſerebant voluntate Patris liberã fuſſe productũ. Quam conſecutionem Concilia & Sancti Patres exiſtimarunt neceſſariam, & idco antecedẽs illud, hæc reſis damnarunt, vt videre licet in Hilari. lib. de Synod. anathemat. 24 & in Concil. Tolet. 11. in confeſſi fidei, & Aug. 15. de Trin. cap. 10. & D. Thoma 1. p. q. 41. ar. 2. & alii Theologi. Exiſtimarũt ergo eſſe impoſſibile, aliquid quod ex voluntate libera habet vt ſit, vel non ſit, eſſe Deum. Et ſimiliter exiſtimaũt impoſſibile, aliquid reale eſſe intra Deum, quod ſimpliciter loquendo poſſit eſſe & non eſſe. Et in hoc cenſitur euident diſcrimen inter hoc additum liberum quod ab hac ſententia ſingitur, & id quod ſecundum rationẽ intelligimus diuinas relationes addere ad diuinam eſſentiam, nã hoc tam abſolute & ſimpliciter eſt ens neceſſarium, ſicut ipſa eſſentia diuina, & ideo poteſt eſſe in Deo, & idẽm cum Deo, & eſſentialiter Deus, quod ſecus omnino eſt in illo libero addito.

C Præterea ſequitur ex illa ſententia, perfectio nem diuinam realem prout nunc eſt in reũ natura, talẽ eſſe vt partim neceſſariõ ſit, partim potuerit non eſſe, quod admittere non minus eſt abſurdum, in ſimplici entitate, quã per modum compoſitionis. Vtquq; intelligatur, includit imperfectionem, & diminutionem quandã in ipſo eſſe quoad eam partem, vel quaſi partem, q̄ poſſet non eſſe. Vnde quo magis hæc imperfectione attribuitur ipſi ſmet ſimplici entitati Dei, eõ cum maiori abſurditate & inconueniente illi attribuitur talis imperfectio. Præterquam q̄ maiorem inuoluit repugnantiam, q̄ vna ſimplex entitas in vno ſimpliciſſimo eſſe includat illas duas conditiones, neceſſitatis eſſendi, & potentiaẽ ad non eſſendum. Nam, ſi illa entitas habet vnum

III. IX

XXII.

Hilar.
Tolet.
August.
D. Tho.

X XIII.